Samen maken we de toekomst voor gemeente Noordwijk!

Toekomstvisies van inwoners, ondernemers en betrokkenen van **Noordwijkerhout**

Samen maken we de toekomst voor Noordwijk!

Inhoud

Inleiding	7
Geschiedenis en DNA	9
Identiteit	27
Cijfers en Feiten	32
Visie	35
Team Noordwijkerhout	37
Nawoord	39

Inleiding

“ Samen maken we de toekomst van Noordwijk “

Meer dan 150 inwoners, ondernemers, ambtenaren en scholieren hebben samen in teams meer dan 30 toekomstvisies uitgewerkt. Al deze visies vormen de basis van de uiteindelijke omgevingsvisie. Maar ook de visies op zich zijn stuk voor stuk prachtige schetsen voor de toekomst van Noordwijk. Die mogen niet verloren gaan!

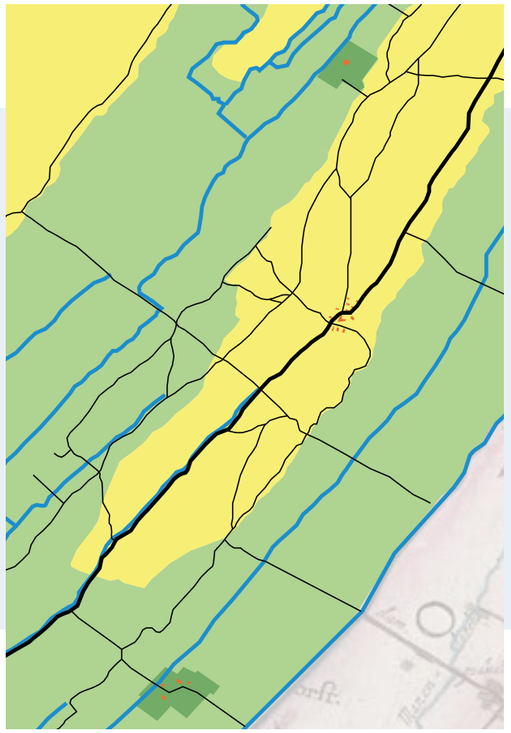
Daarom bundelen we het heden, de geschiedenis en de toekomst van Noordwijkerhout in één boekje. Hier vindt u de huidige situatie in cijfers, het verhaal over de geschiedenis van Noordwijkerhout en de toekomstvisies van bewoners.

De omgevingsvisie schetst de gewenste koers en identiteit van Noordwijk: waar willen we naartoe? Het is ook een uitnodiging. Aan iedereen die wil bijdragen aan een mooie toekomst. Een uitnodiging aan alle lezers, initiatiefnemers, politici, ondernemers en andere betrokkenen om dit samen uit te werken met de visies die u hier leest. Gebruik ze ter inspiratie voor uw eigen initiatieven. Zo maken we samen de toekomst van Noordwijk.

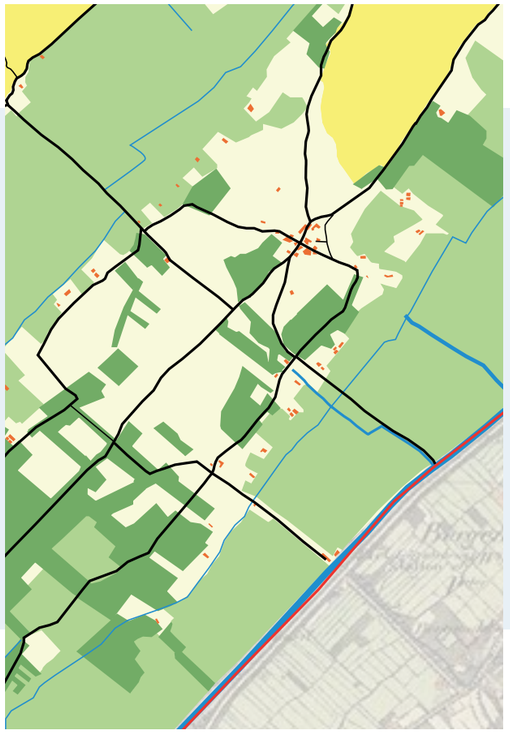
Veel leesplezier!

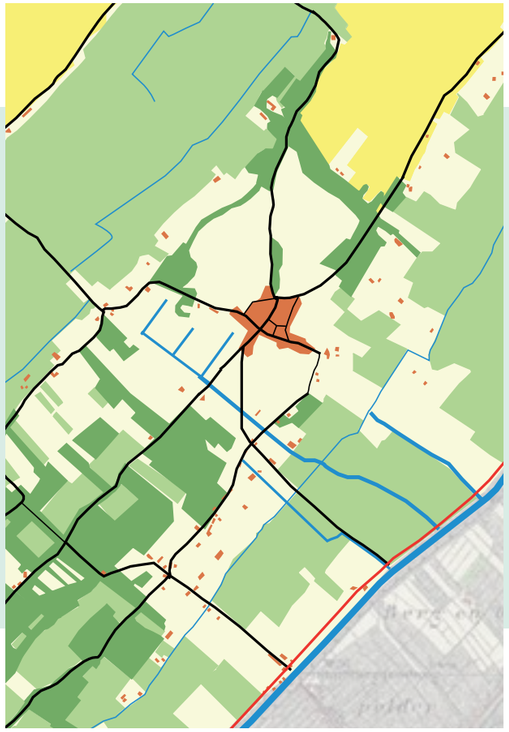
Geschiedenis en DNA

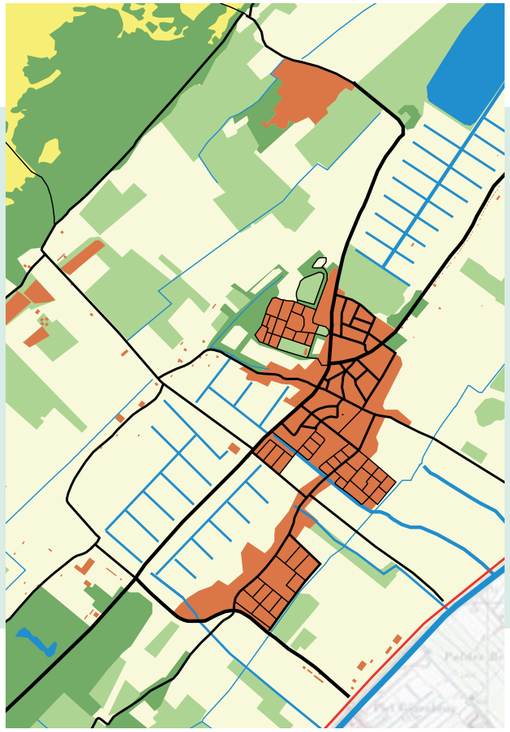
1615
Over de strandwal loopt een weg van noord naar zuid. Hieraan ligt Noordwijkerhout en bestaat uit een paar huizen rondom de Witte Kerk.

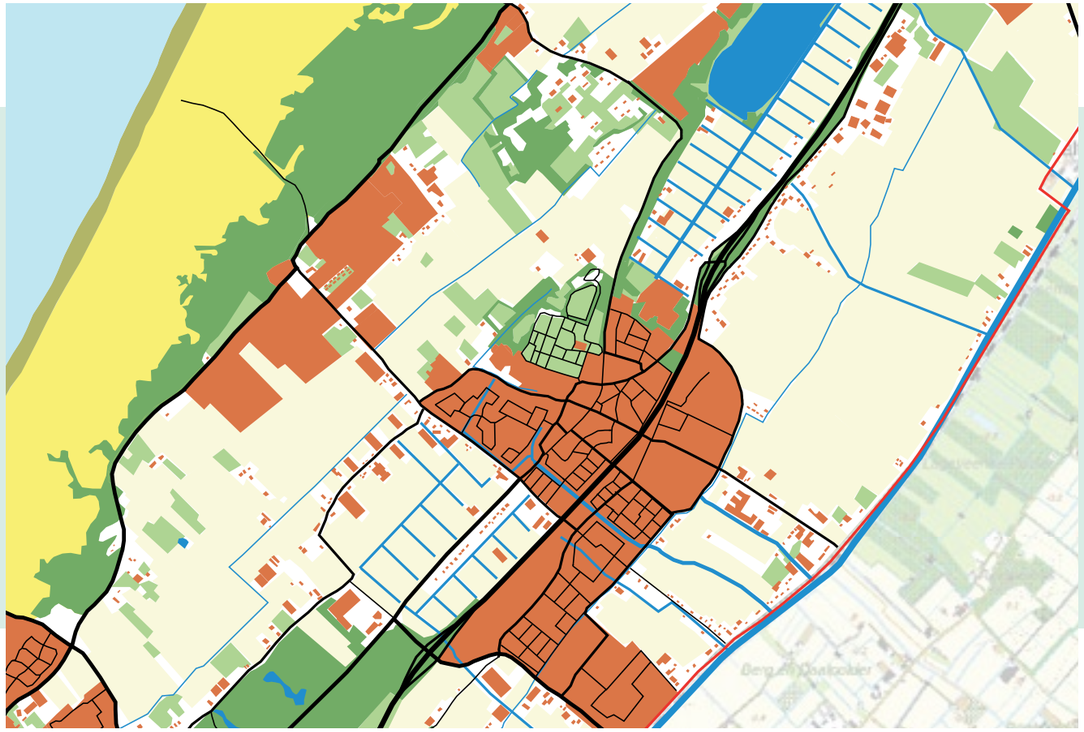
1850
Het huidige stratenpatroon is grotendeels te herkennen in het stratenpatroon van 1850. De eerste bollenteelt onstaat op afgezande strandwal.

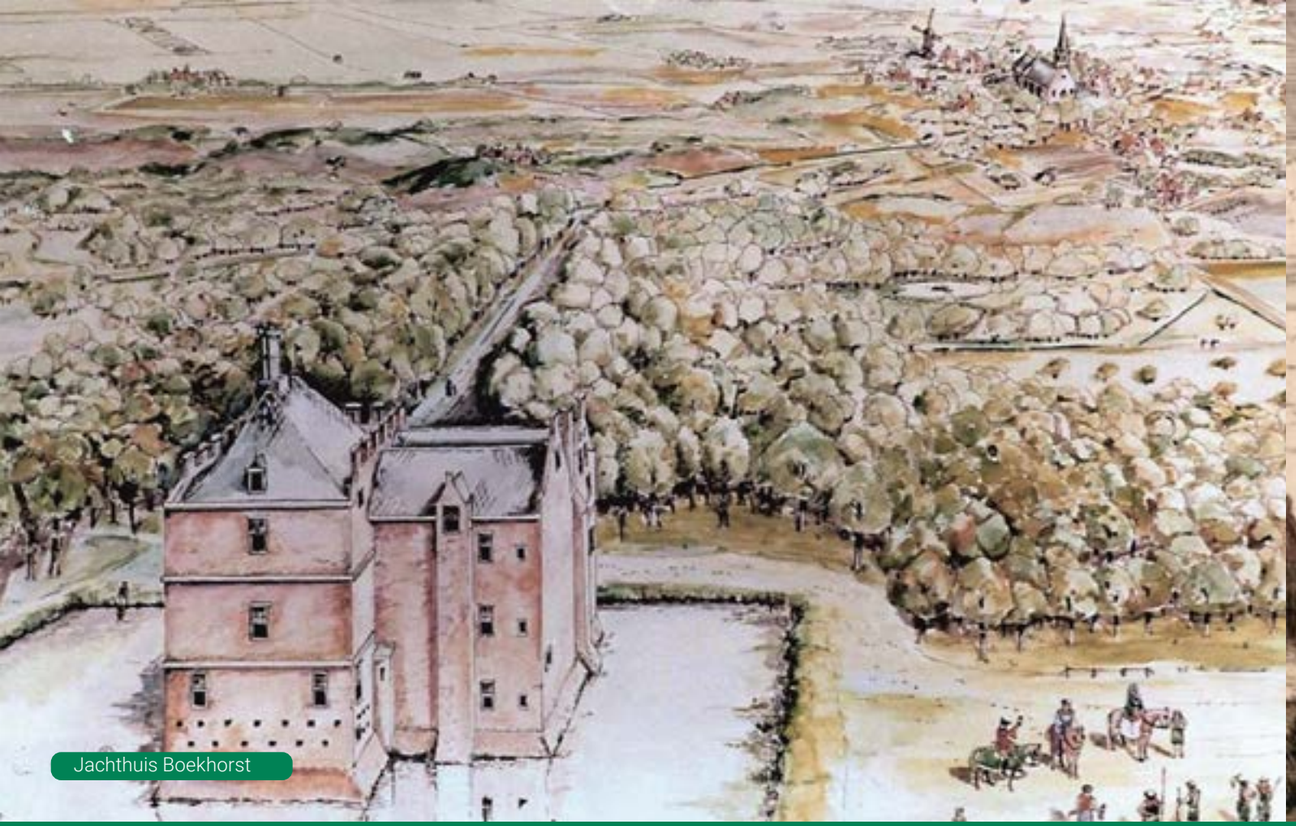
1930
Noordwijkerhout is een klein beetje gegroeid. Het afzanden gaat verder, er komen iets meer bollenbedrijven. Er is nog veel bos op de strandwal.

1970
De strandwal is nu grotendeels afgezand er ontstaat het zanderijlandschap. De bollenteelt breidt verder uit en Noordwijkerhout groeit.

2020
Bijna alle grond rondom Noordwijkerhout bestaat nu uit bollenvelden. Noordwijkerhout heeft veel uitbreidings-wijken. De landgoederen vormen een karaktiristiek deel van de omgeving. Het aantal recreatieterreinen is enorm toegenomen.

Jachthuis Boekhorst

Noordwijkerhout omstreeks 1634

Cananefaten

De eerste bewoners van ver voor onze jaartelling verbleven op het smalle gebied tussen de Noordzee en het moerassige binnenland, het Langeveld. Deze mensen behoorde tot een Germaanse stam, die door de Romeinen Caninefaten werden genoemd (Deze naam wordt nu nog gebruikt door de Kaninefaaten, één van de drie carnavalsverenigingen van Noordwijkerhout.

Hout bij Noordwijk: Ambachtsheerlijkheid Northgo

De eerste vermelding van Noordwijkerhout was in 889, toen ontving graaf Gerolf een giftbrief van de koning van Lotharingen, dat hij werd beleend met de ambachtsheerlijkheidambachts-heerlijkheid Northgo; ‘gouw ten noorden’ van den Rijn. Vandaar ging een weg naar den grooten Hout. De Northgoweg is nu nog bekend als Gooweg.

Jachthuis Boekhorst.

Boudewijn van Norteke kreeg in 1272 bij zijn huwelijk met de dochter van Otto III, bisschop van Utrecht, het beheer over dit gebied. Boudewijn liet zijn kinderen de geslachtsnaam “van der Boeckhorst” aannemen. Hij stichtte op zijn horst aan de Langevelderweg het “Huis te Boekhorst”. In de 18e eeuw is het kasteel vervallen tot een ruïne en later afgebroken.

Witte Kerk

In de Frankische tijd werd de streek gekerstend. Een bekende geloofsverkondiger was Sint Jeroen, een Ierse monnik, die omstreeks 857 door de Noormannen werd vermoord. Noordwijkerhout behoorde aanvankelijk kerkelijk tot Noordwijk. In de veertiende eeuw kwam hierin verandering. Omstreeks 1300 bouwde men in Noordwijkerhout een parochiekerk, die werd toegewijd aan de H.H. Petrus en Paulus. Deze kerk, waarvan het huidige “Witte Kerkje” een restant is, is een keer afgebrand en herbouwd.

Zelfstandig Baljuwschap

Volgens een verdrag uit 1434 is Noordwijkerhout met Hillegom, Lisse en Voorhout een zelfstandig baljuwschap geworden. Volgens een kroniek werd Noordwijkerhout, waartoe ook De Zilk behoorde, beschouwd als de hoofdplaats van het baljuwschap, omdat daar de criminele misdadigers werden berecht. In 1632 stonden er 64 huizen in Noordwijkerhout en in 1732 een korenmolen en 124 huizen. In 1795 telden men 617 inwoners.

Dorpsstraat einde 19e eeuw

Psychiatrische Inrichting „St. Bavo", Noordwijkerhout

Sint Bavo

Tegen het centrum van Noordwijkerhout ligt het voormalige terrein van St. Bavo. De eerste patiënten en personeel kwamen vanuit het Sint Servatiusgesticht te Venray. Het ontwerp voor de inrichting voor mensen met psychiatrische problemen was volgens het paviljoensysteem, een symmetrische opzet van acht paviljoens en enkele dienstgebouwen, gegroepeerd rond het klooster en de kapel. Het hoofdgebouw was in gebruik als receptie en kantoorruimte. De vestiging van twee psychiatrische instellingen, St. Bavo in 1918 en Sancta Maria enkele jaren later, schiep ook werkgelegenheid voor veel Noordwijkerhouters.

Vanwege een veranderende visie op de geestelijke gezondheidszorg eind jaren tachtig van de vorige eeuw werd een start gemaakt met de verhuizing van een gedeelte van de Bavo naar Rotterdam, hiermee werden geleidelijk alle oude paviljoens afgebroken.

Op dit moment zijn er plannen om het hele terrein te transformeren een woongebied in groene setting: Landgoed in den Houte.

Landbouw – veeteelt

Door de eeuwen heen waren de belangrijkste middelen van bestaan: de landbouw, veeteelt en visserij. De Noordwijkerhouters hadden het in het algemeen niet royaal. Het land (grotendeels moerasland) dat aan de inwoners toebehoorde, was zo zwaar belast, dat er weinig broodwinning in zat.

Schelpenvisserij – stropen duinkonijnen

De boeren ondervonden veel last van de talrijke duinkonijnen, die zich te goed deden aan hun gewassen. In de winterperiode hielden veel inwoners zich bezig met de schelpenvisserij. Anderen probeerden met stropen en strandjutten wat extra geld te verdienen.

N206

De N206 bij Noordwijkerhout is aangelegd als 1x2 autoweg, maar wel zodanig dat een toekomstige uitbouw naar 2x2 autosnelweg op zeer korte termijn uitgevoerd kon worden. In 1972 opende het deel van Noordwijkerhout tot De Zilk. Midden in de bebouwde kom van Noordwijkerhout ligt de weg verhoogd en autonoom t.o.v. de bebouwing.

Uitbreidingen/Woningbouw

Aan het eind van de negentiende eeuw groeide de bloembollenteelt- en handel in hoogtempo. Hierdoor was er steeds meer behoefte aan arbeidskrachten. Van heinde en ver kwamen mensen voor werk naar de bollenstreek. De arbeiders werkten op het land, in de bollenschuren en bij de exportbedrijven. Zij woonden in eenvoudige buurten in de dorpskern, langs de doorgaande wegen Herenweg en de Kerkstraat (linten), waar rijtjes woningen werden gebouwd in de buurt van de bollenbedrijven. Later werden er woningbouw-verenigingen opgericht. De bollenboeren woonde zelf in grote vrijstaande woningen. Na de Tweede Wereldoorlog werden er vanwege de groeiende bevolking verschillende uitbreidingswijken gebouwd. Het eerste nieuwbouwwijkje grenst aan het centrum en is rond 1950 gebouwd.

Nieuwste wijk Mossenest II

Herenweg

Kerkstraat

Carnaval

Mede door de komst van de katholieke psychiatrische instellingen is Noordwijkerhout voornamelijke een katholiek dorp. Carnaval is in Nederland vooral bekend onder de rivieren. Toch kent ook Noordwijkerhout een uitgebreide traditie als het gaat om het vieren van Carnaval. In carnavalstijd is de naam van het dorp Kokkerhout. Noordwijkerhout heeft de grootste carnavalsoptocht boven de rivieren met drie carnavalsverenigingen: De Kaninefaaten, de Tulpkabouters en de Keiebijters.

Afzandingen - Bollenteelt

In de tweede helft van de negentiende eeuw kreeg de welvaart in Noordwijkerhout een grote impuls door de ‘afzanding’ (afgraving) van de binnenduinen. Hoewel het duinzand aanvankelijk vrijwel uitsluitend werd gebruikt voor het bouwrijp maken van bouwgrond bij naburige steden en als grondstof voor steenfabrieken, bleek het zand, na bemesting, bijzonder geschikt te zijn voor de teelt van bloembollen zoals hyacinten, tulpen en narcissen. In de jaren 30 werd de Landexploitatie Maatschappij Noordwijkerhout opgericht.

Grootste bloembollendorp

Op de vlakke afgegraven gronden kwam de bollenteelt op. Door omzetting van grasland in bollenland werd vanaf 1950 de oppervlakte aan bollenland in Noordwijkerhout bijna verdubbeld. Als gevolg van nieuwe methoden, zoals de omspuiting van grasland en de mechanisatie, kon de agrarische sector zich in Noordwijkerhout goed ontwikkelen. Ook houdt een aantal Noordwijkerhouters zich bezig met de handel en export in bloemen en bollen. De bollenteelt is de laatste jaren onder druk komen te staan als gevolg van ruimtegebrek. Het bollenareaal bedroeg op 1 januari 2001 1.024 ha, terwijl Noordwijkerhout 2.342 ha groot is. Noordwijkerhout is daarmee het grootste bloembollendorp van de Bollenstreek.

Noordwijkerhoutse Geest - zanderij

Identiteit

Centrum met op de achtergrond boerdrij Warmerdam

Begin 20ste eeuw afzanden op grote schaal

Bollenpellers

Bollenveld met zicht op Sint Bavo

Bollenvelden jaren 50 met zicht op het centrum

Victorkerk

Na de Reformatie ging het witte kerkje over in protestantse handen en werd het de katholieken verboden hun godsdienst in het openbaar te belijden. In 1690 kreeg Noordwijkerhout weer een pastoor en kon men later weer beschikken over een eigen kerkgebouw op de huidige plek van de Victorkerk ver buiten het dorp van toen. Naast de kerk zijn er gebouwen voor het katholieke onderwijs, klooster, pastorie en internaat gekomen.

Sint Jozefkerk

De Sint Jozefkerk staat op een beeldbepalende plek aan een plein in Noordwijkerhout en maakt deel uit van een complex katholieke gebouwen rond en nabij dit plein. De kerk is in 1916 als noodkerk (20 tot 30 jaar) gebouwd voor de toen opgerichte Sint Jozefparochie.

Voormalig gemeentehuis

Het oudste gedeelte van het voormalige gemeentehuis van Noordwijkerhout dateert uit 1930, het is een rijksmonument.

Victorkerk

Sint Jozefkerk

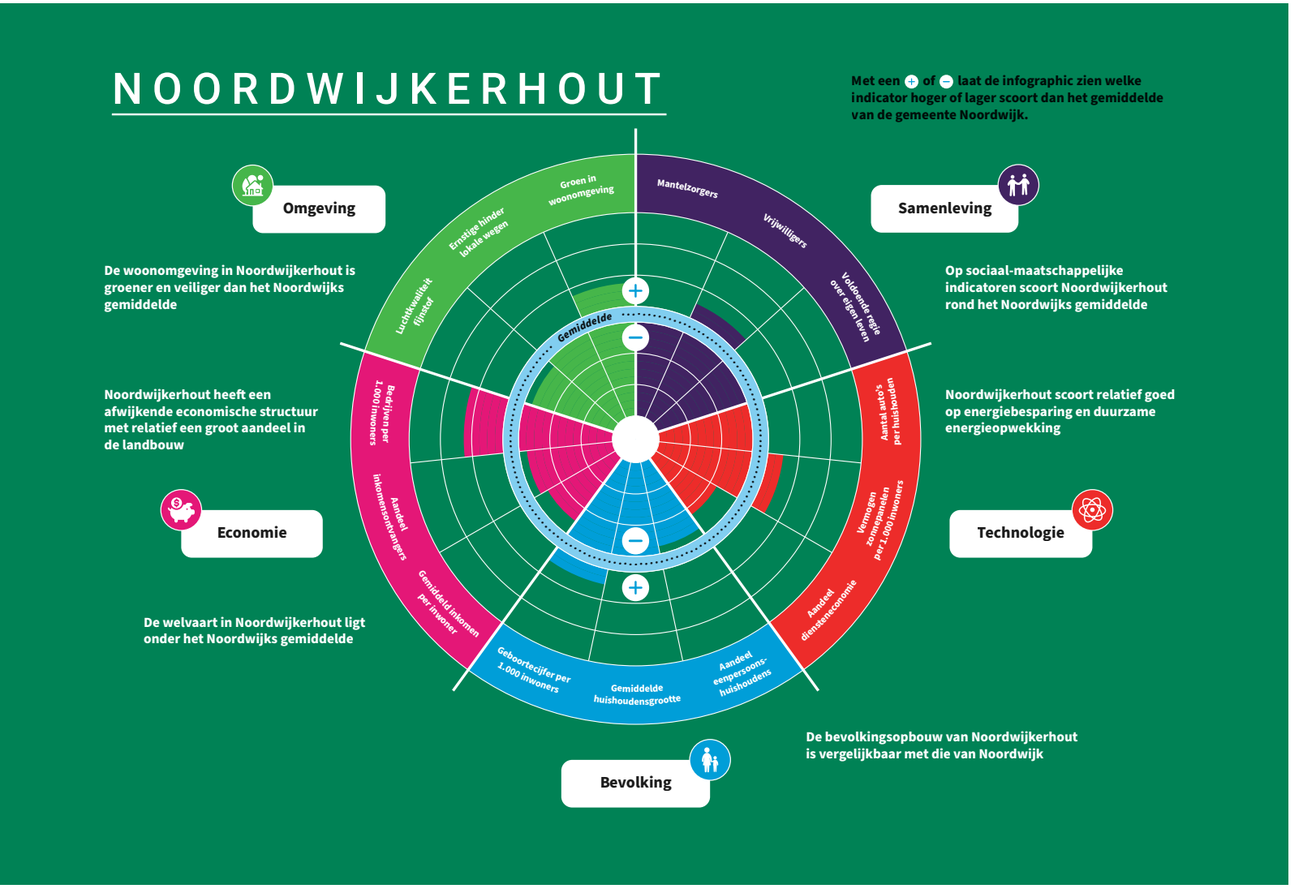

Voormalig gemeentehuis Noordwijkerhout en bibliotheek

De Witte Kerk

Cijfers en Feiten

Bevolking

8.475 / 42.859

24% / 26% jongeren

50% / 52% volwassenen

26% / 22% ouderen

Samenleving

5% / 5%
huishoudens ≤ sociaal minimum

60% / 62%
actieve bewoners

42% / 40%
eenzame bewoners

Woonomgeving

€ 433.000 / € 345.000
gemiddelde WOZ waarde

1274 / 1385
adressendichtheid

57 / 42
geregistreerde misdrijven per 1.000 inwoners

Voorzieningen

0,6 km / 0,6 km
afstand tot school

0,6 km / 0,7 km
afstand tot huisarts

0,9 km / 0,6 km
afstand tot supermarkt

Gezondheid en leefstijl

80% / 79%
goed ervaren gezondheid

33% / 34%
voldoet aan alcoholrichtlijn

53% / 55%
voldoet aan bewegingsrichtlijn

Energie

1640 m³ / 1370 m³
aardgasverbruik per woning

2960 kWh / 2870 kWh
elektriciteitsverbruik per woning

1% / 5%
huizen met energielabel A

* Gemiddelde gemeente Noordwijk

Visie

In het volgende hoofdstuk vindt u de visie voor Noordwijkerhout.
Deze visie van **Team Noordwijkerhout** vormt de basis voor de Omgevingsvisie Noordwijk.
De toekomst van Noordwijkerhout, beschreven door bewoners.

Team Noordwijkerhout

Team Noordwijkerhout richt zich op de volgende punten:

Woningbouw aansluiten – geen verrommeling en Hoogbouw vanuit midden Noordwijkerhout
Lokale energietransitie.
Kernenergie om haalbaarheid van een mini kerncentrale (container) te onderzoeken
Oosterduinse meer recreatief benutten
Biodiversiteit in stand houden (Hoogeveense polder)
Centrumvisie (her) integreren
Bereikbaarheid. Al vele jaren een doorn in het oog, nog steeds geen Oost -West verbinding!

Bekijk de gehele visie op:

https://samen.noordwijk.nl/nl-NL/ideas/team-noordwijkerhout

Nawoord

We willen alle deelnemers aan de Omgevingsvisie Noordwijk hartelijk bedanken. De inhoud van dit boekje, de geschiedenis, het DNA en de visie voor Noordwijkerhout, zijn de basis voor de Omgevingsvisie. Het is ook een uitnodiging aan iedereen om de boekjes te gebruiken. Ter inspiratie voor eigen initiatieven, of die van anderen. Deze visie is geschreven door bewoners uit Noordwijkerhout en bestemd voor iedereen. Samen maken we Noordwijk!

Colofon

Project	: Simone Diegenbach - Procesmanager omgevingsvisie
Communicatie	: Beaumont Communicatie & Management
Redacteur	: Job van Oel
Design & productie	: Kseawell Creative Marketing
Print	: Kwaliteitsdrukwerk.nl

De informatie is gehaald uit:
- Atlas van Noordwijk
- De Bollenstreek - Landschap & Erfgoed van de bloembollencultuur
- 100 jaar bedrijvigheid in Noordwijk en Noordwijkerhout - W. Baalbergen
- Gebiedsprofiel Duin- en Bollenstreek - Provincie Zuid-Holland
- Novato
- Blik op Noordwijkerhout
- Gemeente Noordwijk

Afbeeldingen zijn geleverd door:
- Kees Verweij, Atlas Noordwijk, Novato, Theo van Gijlswijk, Noordwijk Marketing en Gemeente Noordwijk

De gemeente Noordwijk streeft ernaar om alle rechthebbenden met betrekking tot (foto)materiaal in deze uitgave te achterhalen. Eenieder die meent dat zijn/haar materiaal zonder voorafgaande toestemming hier is gebruikt, verzoeken wij contact op te nemen met Gemeente Noordwijk via **toekomst@noordwijk.nl**.

De Omgevingsvisie van Noordwijk is tot stand gekomen in samenwerking met de inwoners uit alle vier de kernen van de gemeente, ambtenaren, ondernemers en vrijwilligers. De visie is samengesteld uit 30 toekomstvisies. Elke kern heeft echter haar eigen identiteit. Om dit extra te waarborgen, geven we de visies per kern ook apart uit.

Een aantal visies heeft zich specifiek gericht op Noordwijkerhout. Dit boekje is een uitgave van de gemeente Noordwijk en beschrijft de visies en ideeën voor Noordwijkerhout.

Kseawell 2020-3145-04